

ΠΑΡΑΤΟΧΙΣ

Μία διοργάνωση της
Polyeco Contemporary Art Initiative (PCAI)
σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη

23.03—21.05.2017
Εγκαίνια: 22.03.2017
Μουσείο Μπενάκη*

Είναι η σχέση με τον κόσμο το πλέον αμφιλεγόμενο, δύστροπο και ημιτελές έργο της ανθρωπότητας;

Η μακριά ιστορία ιδεών, επιστημών, τεχνών, πολιτικών, φιλοσοφικού λόγου και παγκόσμιων γεγονότων μοιάζει να επιβεβαιώνει τόσο την ταραχώδη σχέση όσο και τα εκκρεμή στοιχεία της, καθώς γίνεται όλο και πιο φανερό ότι η αντίληψη του «πολιτικού» ως δεσμού ανάμεσα σε ανθρώπους και μόνο είναι ανεπαρκής, αφού όλα τα στοιχεία του κόσμου θα έπρεπε να αντιπροσωπεύονται στη διαμόρφωση οποιασδήποτε συμβίωσης.

Η έκθεση Paratoxic Paradoxes (Παρατοξικά Παράδοξα) παρουσιάζει νέα έργα κινούμενης εικόνας (moving image) τα οποία ερευνούν το παραπάνω κρίσιμο ερώτημα μέσα από μια διαφορετική, σύγχρονη οπτική πολιτικής οικολογίας και οικοκριτικής, όπως αυτή διαμορφώνεται σήμερα στο σημείο τομής τέχνης, πολιτικής, κοινωνικοοικονομικών αιτημάτων, παιδαγωγικής και ακτιβισμού, υπερβαίνοντας απλοϊκές ταξινομήσεις, μονοσήμαντες αναγνώσεις και παρωχημένες στρατηγικές.

Η έκθεση αποτελείται από μια πρωτότυπη «κάψουλα» έργων έντεκα καλλιτεχνών από όλο τον κόσμο, όπως αυτή συγκροτήθηκε έπειτα από αναθέσεις της πολιτιστικής, μη κερδοσκοπικής πλατφόρμας τέχνης Polyeco Contemporary Art Initiative, σε επιμέλεια της Νάντιας Αργυροπούλου. Η έρευνα που ξεκίνησε πριν από δύο χρόνια και παρουσιάζεται με τα έργα της έκθεσης Paratoxic Paradoxes εντάσσεται, στο μέτρο που της αναλογεί, στην παγκόσμια κινητοποίηση καλλιτεχνών, θεωρητικών, επιστημόνων, ακτιβιστών, εκπροσώπων δημιουργικών πρωτοβουλιών και μέσων κοινωνικής δικτύωσης έναντι των περιβαλλοντικών κρίσεων όπως αυτές συνδέονται με κάθε έκφανση της σύγχρονης ζωής.

Όντας η πρώτη σε μια σειρά αντίστοιχων πειραματικών συγκροτήσεων-αποκρίσεων, όπως τις επιδιώκει η πλατφόρμα PCAI (στα πλαίσια της συλλογής που αρθρώνει με αφορμή τη διαχείριση επικίνδυνων απορριμμάτων/ hazardous waste management), η κάψουλα αυτή ξεκινά από τη μελέτη των υλικών παραμέτρων και επιπτώσεων, των συμβολικών, ψυχολογικών και κοινωνικοοικονομικών συμπεραδελώσεων δύο –φαινομενικά απλών αλλά στην πραγματικότητα αρκετά ασαφών και αμφίσημων– όρων και της πολυσήμαντης πραγματικότητας που ορίζουν: ‘τοξικό’ και ‘απόβλητο’.

Ερευνά τις παράλληλες αναγνώσεις αυτού που περισσεύει και αυτού που απορρίπτεται, αυτού που είναι διαχειρίσιμο ενώ διαφεύγει, του άμορφου και του άναρχου, του αποθεματικού και του φθίνοντος, του απωθητικού και του απωθημένου, του υπερβολικού και του γκροτέσκου, του μεταδοτικού και του μεταφερόμενου, του επεξεργασμένου και του ‘κυριευμένου’ (the processed and the possessed).

Οι καλλιτέχνες, επιλεγμένοι ώστε να συνθέτουν ένα ανοιχτό σύνολο σημαντικά διαφορετικών θεωρήσεων και πρακτικών πέραν της αναμενόμενης περιβαλλοντικής ατζέντας, αντιμετώπισαν την ασυνήθιστη πρόκληση ενός ελάχιστου επιμελητικού δεδομένου (2 λέξεις: τοξικό, απόβλητο) και μιας μέγιστης δυνατότητας διαχείρισής του στη γεωγραφική, ιδεολογική ή υλική συνθήκη της επιλογής τους.

ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

ΠΑΡΑΤΟΧΙΣ

Η διαχείριση αυτή μπορούσε να έχει χαρακτηριστικά ανάλυσης, διαχωρισμού, επίσκεψης, αναστροφής, διαρροής, μετασχηματισμού, απόρριψης, μελέτης στο φως αντικρουόμενων διαλεκτικών, ανάρτησης σε υφιστάμενους προβληματισμούς, discourse και διεθνή οικονομικά δεδομένα, συνάρτησης με ιθαγενείς κοσμολογίες ή καπιταλιστικούς επιάλτες, με επιστημονικά ευρήματα, καλλιτεχνικά sub-genres και 'μαλακές' ή 'σκληρές' θεωρίες αλληλεπίδρασης του ανθρώπινου και του μη ανθρώπινου. Η διαχείριση αυτή μπορούσε να επεκταθεί στη δια-των-αισθήσεων σκέψη, στην αμφισβήτηση μορφών και σύγχρονων πολιτικών για την ταυτοποίηση και την αναπαράσταση, στην ανατομία των τρόπων της νεοαποικιακής μυθιστορίας και βίας, της υπερ-αστικοποίησης, του καταναλωτισμού, του ρατσισμού και της ανισότητας. Μπορούσε να φανταστεί τρόπους αλλοίωσης, επιρροής, μίξης, εμπλοκής, έτσι ώστε να αναφανεί το παράδοξο της ίδιας της έννοιας της (απο)μόλυνσης [(de)contamination] πέραν του προφανούς.

Κοινό εκφραστικό μέσο η κινούμενη εικόνα (φιλμ, βίντεο, animation, ψηφιακές πρακτικές), η οποία στα σύγχρονα σύνθετα είδη της και χάρη στη ρευστή, ασταθή φύση και δυνατότητά της να συνδέεται με τον χρόνο, να αναπτύσσεται μεταμορφικά, να διατίθεται εύκολα και να μεταδίδεται γρήγορα, εκφράζει αποτελεσματικά και με τρόπο καινοφανή τη σχέση μας με το συνεχές του κόσμου. Παραδόξως απειλεί την ίδια αυτή σχέση με μια μόλυνση (από εικόνες και δεδομένα) εξίσου καινοφανή –αφηρημένη, ασύλληπτη, αναπόδραστη, τρομερή– ενώ αναδιατάσσει βίαια τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την ύλη και την οντολογία της.

Η διοργάνωση Paratoxic Paradoxes αναγνωρίζει ως επείγον και ουσιαστικό το αίτημα σκεπτόμενων ανθρώπων, ακτιβιστών, καλλιτεχνών, επιστημόνων, grass roots κινημάτων και παραγωγικών δυνάμεων να «μείνουμε στην ανάγκη» του κόσμου με συμβιωτικούς όρους (με τα λόγια της Donna Haraway), να συνάψουμε ένα νέο «φυσικό συμβόλαιο» συλλαμβάνοντας εκ νέου τη σχέση μας με τα υλικά, με τις μη ανθρώπινες μορφές ζωής και τα περιβάλλοντα και να απομακρύνουμε τα απορρίμματα της ιδιοποίησης και εκμετάλλευσης έως της έλευσης της «κοσμοκρατίας» ("Mundus res nullius" με τα λόγια του Michel Serres), να ανατρέψουμε την αποικιοκρατική χειραγώγηση, την εξαντικειμενικοποίηση της φύσης και να ενεργοποιήσουμε νέες ηθικές-πολιτικές πράξεις δέσμευσης με τον κόσμο (με το σκεπτικό των Paulo Tavares, T.J. Demos κ.ά.).

Η διοργάνωση προσθέτει ένα ακόμη, αναπάντεχο σημείο εκπομπής από την «Ελλάδα της κρίσης» θεωρώντας ότι μια τέτοια ενέργεια είναι χρήσιμη ακριβώς γιατί μοιάζει παράδοξη, υπερβολική, περιττή, πολυτελής ή ακόμη και 'ρυπογόνα', σπάταλη. Και είναι καίρια όχι παρά την κρίση αλλά εξαιτίας αυτής.

Πραγματοποιείται σε αναγνώριση του ότι η τέχνη αφορά πάντα τη ζωή και την απόλαυσή της, του ότι η φύση είναι συστατικό της ίδιας της αντίληψής μας για το τι συγκροτεί τη ζωή αυτή και για το ριζικά δημοκρατικό και ευρύτατο «εμείς» που πρέπει να τη συνέχει. Ανταποκρίνεται στην ανάγκη για τη συγκρότηση των μεγαλύτερων δυνατών συμμαχιών προκειμένου να επινοηθούν νέα μετα-ανθρωποκεντρικά, αλλόγλωσσα παραδείγματα, να αναδειχθούν οικονομίες συμβιωτικών και βιώσιμων συλλογικών δράσεων, να καταπολεμηθεί η τοξικότητα κοινωνικο-οικολογικών καταστροφών, νεοφιλελεύθερων επιταγών, ιστορικών στρεβλώσεων, αισθητικών εξισώσεων, λαϊκίστικων ιδεολογημάτων και δηλητηριωδών φονταμενταλισμών.

Επιβεβαιώνει την πίστη ότι η τέχνη μπορεί να είναι περιβάλλον ριζοσπαστικής ενεργοποίησης, ελεύθερης σκέψης και δικαιοσύνης εφόσον επινοήσει και συνεχίσει να επινοεί νέες γλώσσες για τη σχέση μας με τον κόσμο.

ΠΑΡΑΤΟΧΙΣ

Στην έκθεση συμμετέχουν οι καλλιτέχνες: Λουκία Αλαβάνου, Sophia Al Maria, Korakrit Arunanondchai, Βασίλης Π. Καρούκ, Anja Kirschner, Eva Kotatkova, Saskia Olde Wolbers, Εύα Παπαμαργαρίτη, Agnieszka Polska, Mika Rottenberg, Wu Tsang. Δημιούργησαν τα έργα τους τα δύο τελευταία χρόνια, σε διαφορετικά σημεία στον γνωστό κόσμο (Εκουαδór, Ελλάδα, ΗΠΑ, Κίνα, Κολομβία, Τσεχία, Ταϊλάνδη) και με αναφορά σε πολλούς άλλους ακόμη.

Η έκθεση, την οποία σχεδίασε η αρχιτέκτονας και καλλιτέχνιδα Μαλβίνα Παναγιωτίδη, πλαισιώνεται από ομιλίες ειδικών που δραστηριοποιούνται στον χώρο της πολιτικής οικολογίας (το πρόγραμμα θα ανακοινωθεί σύντομα), εκπαιδευτικές δράσεις και έντυπο υλικό.

Η διοργάνωση Paratoxic Paradoxes συμπληρώνεται από μια ψηφιακή χωματερή, σε σχεδιασμό της Εύας Παπαμαργαρίτη και της Βασιλικής Μαρίας Πλαβού, ως ένα διαδικτυακό παρασιτικό σώμα το οποίο επιβιώνει μέσα στο σάιτ του PCAI (www.pcai.gr). Οι επισκέπτες καλούνται να το αναγνώσουν όπως τον «Περιπτωματικό Άτλα» ("Stercorian Atlas") του Michel Serres, όπου «η αυξανόμενη οικειοποίηση έχει σωρεύσει εκατοντάδες δικτύων από σημάδια, λεκέδες και σημάνσεις».

Η ομάδα που συνδέεται με το πρότζεκτ (καλλιτέχνες, επιμελήτρια, οργανωτές, ντιζάινερς, συνομιλητές) θα εναποθέτει εκεί υλικά που 'επικοινωνούν' με την έκθεση αμφισβητώντας (ή μολύνοντας) τη θεωρία, το περιεχόμενο και τη μορφή της. Σύνδεσμοι, εικόνες, κείμενα, αναφορές, ανεξιχνίαστα σύμβολα, στοιχειώματα, ακάθαρτες αντιθέσεις, οιονεί αντικείμενα, πράγματα απεχθή και γοητευτικά, περιττά (με τη διπλή έννοια του άχρηστου αλλά και του ανισόρροπου, αυτού που υπερβαίνει τα φυσιολογικά όρια), θα συσσωρεύονται άναρχα, ασύμμετρα, υποκείμενα στο ενδεχόμενο και την περίπτωση. Οι επισκέπτες μπορούν να τα ανασκαλέψουν και να αποφασίσουν τι να διασώσουν, ανακυκλώσουν, κριτικάρουν, θάψουν βαθύτερα ή αγνοήσουν. Μπορούν να δοκιμάσουν πώς η απόρριψη μπορεί να γίνει απο-οικειοποίηση, απελευθέρωση, μίας τουλάχιστον τοποθεσίας.

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλούμε επικοινωνήστε με:

Λωραίνη Αλιμαντίρη
+30 210 40 60014, +30 6948500531
l.alimantiri@pcai.gr
www.pcai.gr

Η Πρωτοβουλία για τη Σύγχρονη Τέχνη Polyeco Contemporary Art Initiative είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που στοχεύει στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του κοινού μέσα από ένα πρωτότυπο καλλιτεχνικό πρόγραμμα με αφορμή το κρίσιμο ζήτημα της διαχείρισης αποβλήτων.

ΠΑΡΑΤΟΞΙΣ

«Όλες μας οι αντιλήψεις μας παρουσιάζουν την πραγματικότητα μέσα από το δίκτυο των προ-υποθέσεων που τη δημιουργούν... Αυτό το πραγματικό για το οποίο δεν γνωρίζουμε και δεν θα γνωρίζουμε τίποτα, το καλύπτουμε όχι μόνο με σκουπίδια, σημεία και σημάδια, αλλά και με ευγενέστερες κατασκευές δια των οποίων δεν το βλέπουμε, δεν το αισθανόμαστε και δεν το καταλαβαίνουμε, αλλά μάλλον το καταλαμβάνουμε στο όνομα της επιστήμης, της τεχνολογίας, της σκέψης: με εκατοντάδες χάρτες.»

— Michel Serres, Malfeasance: Appropriation Through Pollution?, Stanford University Press, California, USA, 2011 (πρώτη έκδοση: Editions Le Pommier, Paris, 2008)

«Το πάρτυ που γιόρτασε το τέλος της παλιάς ανάγκης... έχει ως συνέχεια την αυγή μιας νέας διευθέτησης λογαριασμών, στην οποία η ανάγκη επιστρέφει, μέσα από μια ιδιωτική είσοδο, μέσα στην ίδια την έννοια του "εμείς".»

— Michel Serres with Bruno Latour: Conversations on Science, Culture and Time, The University of Michigan Press, USA, 1995 (μετάφραση από το γαλλικό πρωτότυπο του 1990, Editions François Bourin)

Hashtag έκθεσης: #ParatoxicParadoxesBM

@TheBenakiMuseum FIND US

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ — ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138

Πειραιώς 138 & Ανδρονίκου

210 3453111

Ωράριο λειτουργίας:

Τρίτη ως Κυριακή: 11:00 π.μ.—9:00 μ.μ.

Πέμπτη: 11:00 π.μ.—11:00 μ.μ.

Δευτέρα: κλειστά

Τιμή εισιτηρίου έκθεσης: € 8 — Τιμή μειωμένου εισιτηρίου: € 4

(επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας για τις σχετικές λεπτομέρειες
<http://www.benaki.gr/admission>)

Τιμή ενιαίου εισιτηρίου: Έκπτωση 20% επί του συνολικού κόστους των εισιτηρίων όλων των εκθέσεων κατά την ημέρα επίσκεψης.

ΠΑΡΑΔΟΞΕΣ

Χορηγός
επικοινωνίας
έκθεσης

Μόνιμοι χορηγοί επικοινωνίας Μουσείου Μπενάκη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

culture
now.gr

TA NEA THS TEXNHΣ

artnews.gr

gr

αθίνα 984

insider

insiderweekly

4/4